Lop Buri

เส้นทางเดินเท้า ชมโบราณสถาน ในตัวเมืองลพบุรี

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานภาคกลาง เขต ๗
ถ. รอบวัดพระธาตุ ต.ท่าหิน อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๖๔๒ ๒๗๖๘ - ๙ โทรสาร ๐ ๓๖๔๒ ๔๐๘๙
www.tat7.com e-mail : tatlobri@tat.or.th

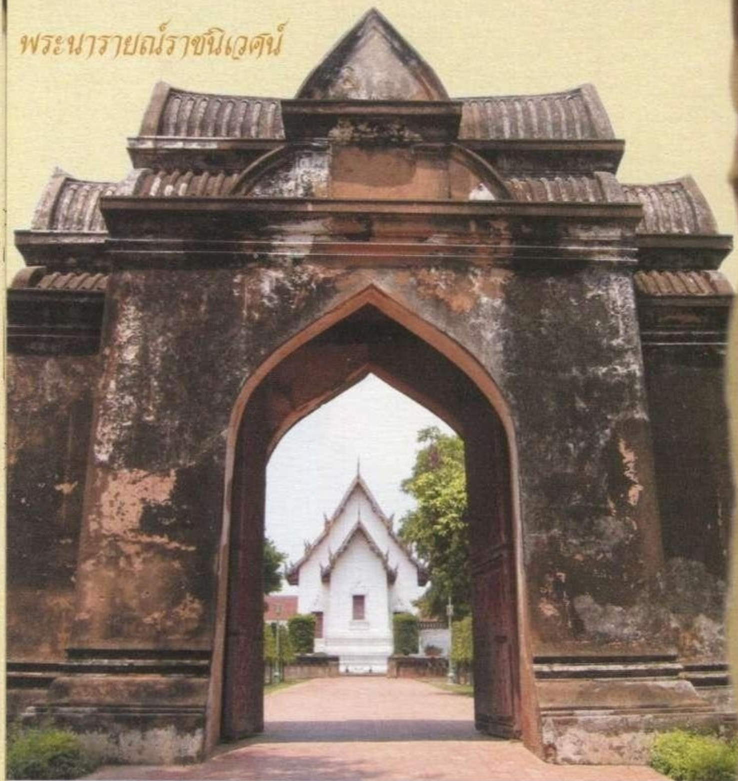
สนุก สุขใจ หลากหลาย ใกล้กรุงเทพฯ

พระปรางค์สามยอด

เมืองลพบุรี เป็นเมืองแห่งความหลากหลายและต่อเนื่องทางวัฒนธรรมยาวนานกว่า ๓,๐๐๐ ปี ตั้งแต่ ก่อนสมัยประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน เดิมเรียกว่า “ลวปุระ” หรือ “ละโว้” มีความรุ่งเรืองอย่างยิ่งในสมัยทวารวดี (พุทธศตวรรษที่ ๑๒ – ๑๖) และได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมจากอาณาจักรเขมร จนกระทั่งในตอนต้นพุทธศวรรษที่ ๑๙ ในรัชสมัยของพระเจ้าอู่ทอง ปฐมกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา ได้โปรดให้พระราเมศวร พระราชโอรส เสด็จมาครองเมืองลพบุรีในปี พ.ศ. ๑๘๙๓ จนถึงรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ.๒๑๙๙–๒๒๓๑) ทรงโปรดฯให้สร้างพระราชวังที่เมืองลพบุรีเสมือนราชธานีแห่งที่ ๒ รองจากกรุงศรีอยุธยา พระราชวังเมืองลพบุรี กลายเป็นศูนย์กลาง การปกครอง การค้าขาย และเจริญสัมพันธไมตรีทางการทูตกับอารยประเทศ เกิดความเจริญรุ่งเรืองด้านภาษา วรรณกรรม ดาราศาสตร์ สถาปัตยกรรม ดังปรากฏร่องรอยศิลปกรรมแต่ละยุคสมัยจากโบราณสถานต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในบริเวณ เขตเมืองเก่าลพบุรี

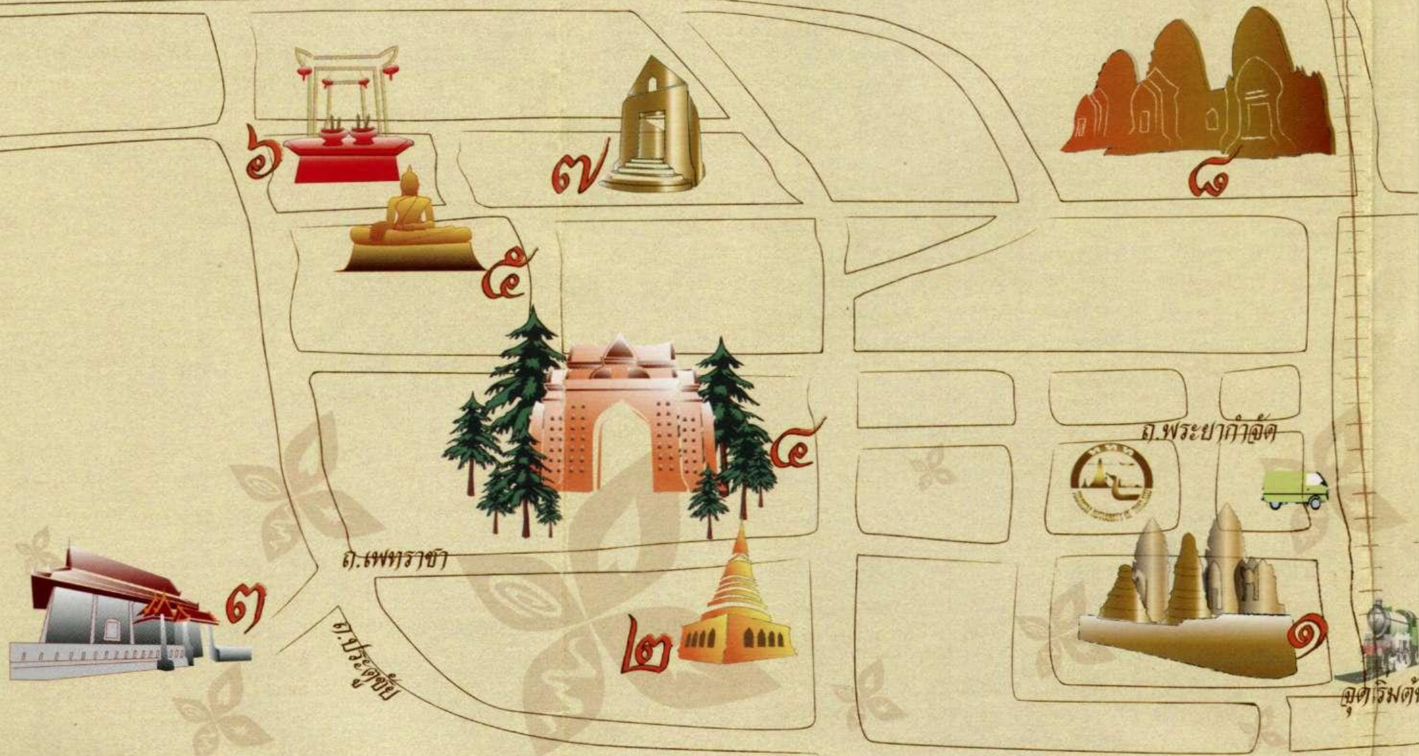
พระนารายณ์ราชนิเวศน์

บ้านหลวงวิชาเยนทร์

Lop Buri เส้นทางเดินชมโบราณสถานในตัวเมืองลพบุรี

๑

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ - ๑๙ ในสมัยลพบุรี ตามคติการสร้างวัดมหาธาตุไว้กลางเมืองสำคัญเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์โดยกษัตริย์แต่ละสมัยเรื่อยมา สถาปัตยกรรมที่สำคัญคือ พระปรางค์ ตั้งอยู่กึ่งกลางของวัด ก่อด้วยศิลาแลง ประดับลวดลาย ปูนปั้นเป็น พระพุทธรูป และพุทธประวัติ มีระเบียงคดล้อมรอบสองชั้น เชื่อว่าเป็นปรางค์แบบไทยองค์แรก ด้านหน้าของปรางค์ประธาน เป็น วิหารหลวง (วิหารเก้าห้อง) ศาลาเปลื้องเครื่อง สำหรับพระเจ้าแผ่นดินเปลี่ยนเครื่องทรง ก่อนเข้าไปประกอบศาสนกิจ

๒

วัดกวิศรารามราชวรวิหาร เดิมชื่อ"วัดขวิด"ในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบูรณปฏิสังขรณ์วัดขวิด พระราชทานนาม เปลี่ยนเป็น วัดกรวิศยาราม เรียกต่อมาว่า วัดกวิศราราม ชมพระอุโบสถ ศิลปกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย มีช่องลมทำเป็นช่องลูกมะหวดให้แสง และอากาศถ่ายเท ภายในประดิษฐานพระประธานศิลาทราย พอกปูนทับ แล้วลงรักปิดทอง พุทธลักษณะแบบอู่ทอง มีภาพจิตรกรรมฝาผนังงดงามมาก เสา และบานประตูแกะสลักไม้เป็นรูปพระนารายณ์ทรงครุฑ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระอุโบสถแห่งนี้เป็นสถานที่ถือน้ำพิพัฒน์สัตยาของบรรดาข้าราชการ

๓

วัดเชิงท่า เดิมชื่อ วัดท่าเกวียน โบราณสถานสำคัญที่สร้างสมัยอยุธยาตอนปลายถึงรัตนโกสินทร์ คือ พระอุโบสถ พระเจดีย์ประธาน กุฏิสงฆ์แบบตึกทรงเก๋งจีน สูง ๒ ชั้น ศาลาตรีมุข อาคารโวทานธรรมสภา หอระฆัง และศาลาการเปรียญ พิพิธภัณฑ์หอโสภณศิลป์สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นสถานที่ให้ความรู้เรื่องพุทธศาสนา และจัดแสดงศิลปวัตถุล้ำค่า หาชมยากใน ๔ เรื่องหลัก คือ ประวัติวัดเชิงท่า เรื่องพระสงฆ์ เรื่องพระธรรม เรื่องพระพุทธเจ้า

๕

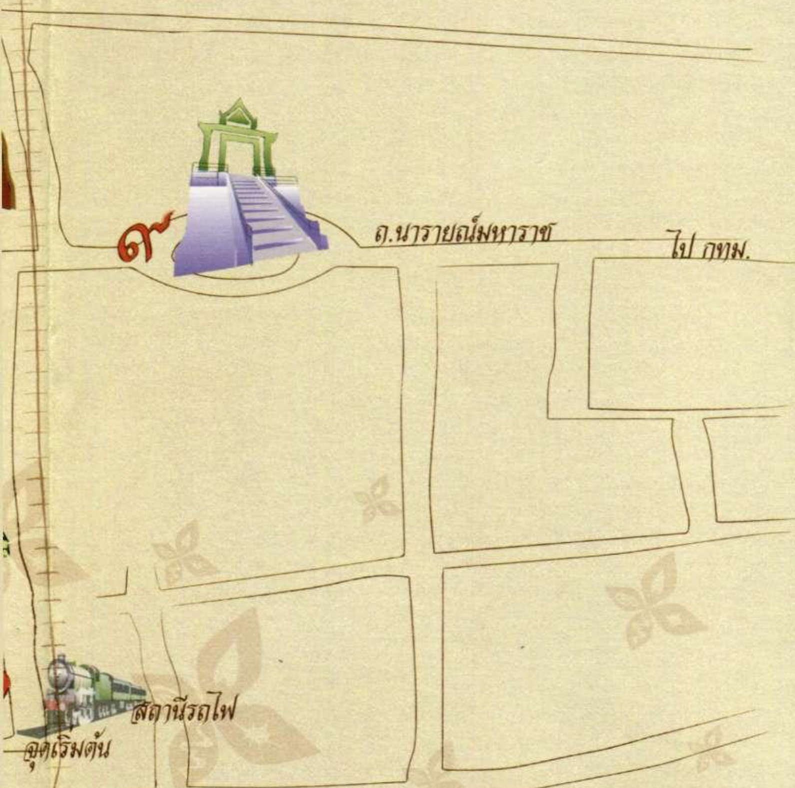
วัดเสาธงทอง สร้างในสมัยอยุธยา มีหลักฐานซึ่งชาวฝรั่งเศสทำไว้ระบุว่าเป็นบริเวณที่พำนักของชาวเปอร์เซียมีมัสยิดเป็นที่ ประกอบศาสนกิจในศาสนาอิสลาม สันนิษฐานว่าเป็นที่ตั้งของพระวิหารหลวง ในปัจจุบันด้านหลัง คือตึกปิจู และตึกคชสาร (โคระส่าน) เป็นสถานที่พำนักของแขกเมือง และราชทูตต่างประเทศ ภายในพระวิหารหลวง เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย (หลวงพ่อโต) พุทธลักษณะศิลปอยุธยา ที่ผนังเจาะเป็นช่องซุ้ม โค้งแหลม ประดิษฐานพระพุทธรูปโบราณทรงคุณค่าทางศิลปกรรมอย่างมาก

๔

พระนารายณ์ราชนิเวศน์ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช โปรดฯ ให้วิศวกรชาวฝรั่งเศส และอิตาลีร่วมกันออกแบบสร้างพระราชวัง เมืองลพบุรี ในปี พ.ศ. ๒๒๐๙ สำหรับเป็นที่ประทับแปรพระราชฐาน ออกว่าราชการ ต้อนรับแขกเมือง และล่าสัตว์ พระองค์โปรดฯ ประทับ ณ เมืองลพบุรี ปีละ ๘ - ๙ เดือน ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ ให้บูรณะพระราชวัง สร้างพระที่นั่งขึ้นใหม่ และพระราชทานนามว่า "พระนารายณ์ราชนิเวศน์" ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้ประกาศเป็น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์ จัดแสดงเรื่องประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุที่ค้นพบในจังหวัดลพบุรี และที่อื่นๆ ตั้งแต่สมัยทวารวดี ศรีวิชัย ลพบุรี เชียงแสน สุโขทัย อู่ทอง อยุธยา รัตนโกสินทร์ และนิทรรศการพิเศษเฉพาะเรื่อง พระราชวังแบ่งเป็น ๓ เขต คือ เขตพระราชฐานชั้นนอก ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำ สิบสองท้องพระคลัง ตึกเลี้ยงรับรองแขกเมือง ตึกพระเจ้าเหา โรงช้างหลวง เขตพระราชฐานชั้นกลาง ประกอบด้วย พระที่นั่งจันทรพิศาล พระที่นั่งดุสิตสวรรค์ธัญญมหาปราสาท หมู่พระที่นั่งพิมานมงกุฎ ทิมดาบ เขตพระราชฐานชั้นใน คือ พระที่นั่งสุทธาสวรรย์ และอาคารตึกพระประเทียบ

 ๖

ศาลหลักเมือง หรือ ศาลลูกศร ตามตำนานเมืองลพบุรีกล่าวไว้ว่า *"... หลักเมืองลพบุรี หรือที่ชาวลพบุรี เรียกว่า ศรพระราม นั้นเกิดจากสมมุติฐานในตำนานเรื่องรามเกียรติ์ กล่าวคือ เมื่อเสร็จศึกทศกัณฑ์พระรามกลับไปครองเมืองอโยธยาแล้วจะสร้างเมืองประทานตรงนั้น ลูกศรพระรามไปตกบนภูเขาบันดาลให้ยอดเขานั้นราบลง หนุมานตามไป จึงเอาหางกวาดดินเป็นกำแพงเมืองหมายไว้เป็นสำคัญ แล้วพระวิษณุกรรมลงมาสร้างเมืองครั้นเสร็จแล้ว พระรามจึงประทานนามว่า "เมืองลพบุรี" ด้วยเหตุนี้จึงอ้างกันมาก่อนว่า หลักเมืองนั้น คือ ลูกศรพระราม ที่กลายเป็นหิน และเนินดินตามกำแพงเมืองที่ยังปรากฏอยู่เป็นของหนุมานที่เอาหางกวาดทำไว้..."* เรื่องเล่าต่อกันมา คือ ลูกศรพระรามที่ตกลงมานั้นก่อให้เกิดไฟลุกไหม้ไปทั่ว ดินสอพองที่มีมากในเมืองลพบุรี คือ ดินสุกจากความร้อนของศรพรหมาสตร์นั่นเอง และบรรดาฝูงลิงทั้งหลายแถบศาลพระกาฬก็กลายเป็นลูกหลานหรือเหล่าบริวารของหนุมานไปโดยปริยาย ด้านหน้าของศาลมีบ่อน้ำขนาดเล็ก ตรงกลางมีหินสีเขียวขนาดใหญ่ เชื่อกันว่าหากน้ำแห้งลูกศรพระรามจะเกิดเพลิงไหม้ ภายในศาลมีรูปเคารพของชาวจีน เจ้าพ่อกวนอู เจ้าพ่อเขาตก เทพเจ้าปุนเถ่ากง และปุนเถ่ามา

๗ บ้านหลวงรับราชทูต หรือ บ้านวิชาเยนทร์ สร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเพื่อใช้เป็นที่พำนักของคณะราชทูตจากฝรั่งเศสชุดแรกที่เข้ามาเมื่อปี พ.ศ. ๒๒๒๘ โดย เชอ วาเลียร์ เดอ โชมองต์ นำพระราชสาส์นของพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ มาถวาย สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ต่อมาชาวกรีกชื่อ นายคอนแสตนติน ฟอลคอน (Constantin Falcon) เข้ามารับราชการอยู่ในราชสำนักได้รับความดีความชอบ จนได้รับแต่งตั้งเป็น "เจ้าพระยาวิชาเยนทร์" ได้รับพระราชทานที่พักอาศัยทางด้านทิศตะวันตกของบ้านหลวงรับราชทูต อาคารส่วนใหญ่มีลักษณะ สถาปัตยกรรมแบบตะวันตกยุคฟื้นฟูศิลปะวิทยาการ (Renaissance) ผสมผสานกับศิลปะไทยรูปแบบสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ส่วนกลางเป็นหอระฆังและโบสถ์ในคริสต์ศาสนาที่มีผังแบบยุโรป มีซุ้ม ประตูหน้าต่างแบบซุ้มเรือนแก้ว แบบศิลปะไทย ทิศตะวันออก คือส่วนที่พักอาศัยของราชทูต และบาทหลวง ทิศตะวันตก คือส่วนที่พักอาศัยของเจ้าพระยาวิชาเยนทร์

๘ พระปรางค์สามยอด ศาสนสถานในพุทธศาสนาลัทธิมหายาน ศิลปะแบบลพบุรี (พุทธศตวรรษที่ ๑๘) สร้างด้วยศิลาแลง ปรางค์เรียงกันสามองค์ มีฉนวนทางเดินเชื่อมต่อกัน ปรางค์องค์กลางเป็นปรางค์ประธาน เดิมเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางนาคปรก ปรางค์องค์ด้านเหนือประดิษฐานรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ปรางค์องค์ด้านใต้ประดิษฐานรูปนางปรัชญาปารมิตา ภายนอกตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้น ซุ้มประตูเดิมมีทับหลัง ปัจจุบันพบเพียงเสาประดับกรอบประตูแกะสลักเป็นรูปฤาษีนั่งชันเข่า ส่วนบนตกแต่งด้วยกลีบขนุนทำด้วยหินทรายสลักเป็นรูปทวารบาล รูปพระนารายณ์ และนาค ๕ เศียร

๙ ศาลพระกาฬ เทวสถานในศาสนาพราหมณ์ อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ สร้างด้วยศิลาแลงเรียงซ้อนกันเป็นฐานสูงย่อมุม มีบันไดขึ้นลง ๔ ด้าน ในสมัยอยุธยา เรือนธาตุหรือองค์ปรางค์หักพังหมด และได้มีการซ่อมแซมในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้สร้างศาลก่ออิฐถือปูนทับบนฐานเดิม เป็นที่ประดิษฐาน "เจ้าพ่อพระกาฬ" ประติมากรรมรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ศิลปะแบบลพบุรี สลักศิลา มี ๔ กร พระเศียรเดิมหายไป มีผู้นำพระเศียรพระพุทธรูปศิลาทรายสมัยอยุธยามาสวมต่อไว้ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองลพบุรี บริเวณโดยรอบศาลพระกาฬ มีฝูงลิงอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

แนะนำเส้นทางเดินชมโบราณสถานตัวเมืองลพบุรี

จุดที่ ๑ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ สักการะพระบรมสารีริกธาตุ ณ พระปรางค์ประธาน เปิด ๐๗.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. ยกเว้นวันจันทร์ - อังคาร ค่าเข้าชมชาวไทย ๑๐ บาท จากวัดมหาธาตุไปทางซ้ายมือเดินเลาะขอบวัด ด้านขวามีอาคารไม้สักสูง ๒ ชั้นทรงปั้นหยา ชมอาคารอนุรักษ์ สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต ๗ แวะพักสอบถามข้อมูลท่องเที่ยว

จุดที่ ๒ วัดกวิศรารามราชวรวิหาร สักการะพระประธานในพระอุโบสถสมัยอยุธยา ชมภาพจิตรกรรมฝาผนัง จากทางประตูวัดไปทางซ้ายตามถนน เพทราชา อีก ๓๐ เมตร เห็นประตูวัดเชิงท่าอยู่สุดถนน

จุดที่ ๓ วัดเชิงท่า ชมพิพิธภัณฑ์หอโสภณศิลป์ ศิลปวัตถุล้ำค่าหาชมยาก ย้อนกลับทางเดิมตามถนนเพทราชา เลาะกำแพงวังเลี้ยวซ้ายเข้าถนนราชดำเนิน ถึงประตูวัง

จุดที่ ๔ พระนารายณ์ราชนิเวศน์ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์ เปิด ๐๗.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. ยกเว้นวันจันทร์ - อังคาร วันนักขัตฤกษ์ ค่าเข้าชมชาวไทย ๑๐ บาท จากประตูวังเลียบกำแพงไปทางซ้าย เลี้ยวขวาเข้าถนนฝรั่งเศส ผ่านตลาดสด ถึงวัดเสาธงทอง

จุดที่ ๕ วัดเสาธงทอง นมัสการหลวงพ่อโต พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ และชมพระพุทธรูปโบราณ ออกประตูด้านหลังวิหารหลวงไปทางขวาตามถนนพระราม อีก ๓๐ เมตร คือ ศาลลูกศร

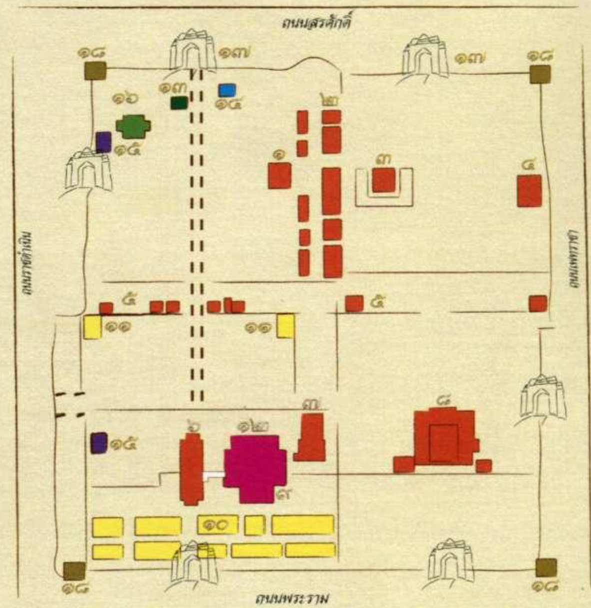
จุดที่ ๖ ศาลลูกศร ตำนานรามเกียรติ์ พระรามแผลงศร หนุมานสร้างเมืองลพบุรี ศรพระรามกลายเป็นหิน ย้อนกลับมาทางเดิมแล้วเลี้ยวซ้ายเข้าถนนวิชาเยนทร์ อีก ๓๐ เมตร คือ บ้านหลวงรับราชทูต

จุดที่ ๗ บ้านหลวงรับราชทูต (บ้านวิชาเยนทร์) ชมความโอ่อ่าของสถาปัตยกรรมแบบเรอเนสซองส์ เปิด ๐๗.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. ยกเว้น วันจันทร์ - อังคาร ค่าเข้าชม ชาวไทย ๑๐ บาท จากประตูไปทางซ้ายตามถนนวิชาเยนทร์ ผ่านปรางค์แขก เห็นพระปรางค์สามยอด และศาลพระกาฬ

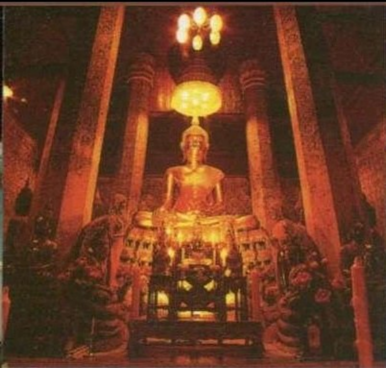
จุดที่ ๘ พระปรางค์สามยอด ชมโบราณสถานสำคัญอันเป็นสัญลักษณ์ของเมืองลพบุรี เปิด ๐๗.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. ยกเว้นวันจันทร์ - อังคาร ค่าเข้าชมชาวไทย ๑๐ บาท ศาลพระกาฬอยู่ด้านซ้าย เดินข้ามทางรถไฟไปเพียง ๓๐ เมตร

จุดที่ ๙ ศาลพระกาฬ สักการะเจ้าพ่อพระกาฬ สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองลพบุรี ชมความซุกซนของฝูงลิง

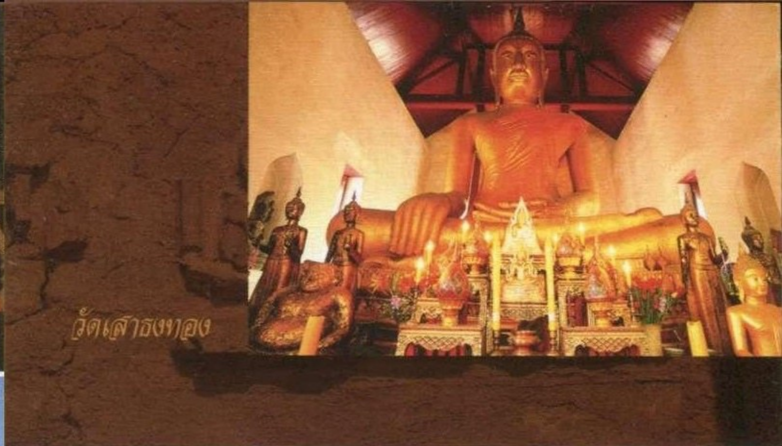
แผนผังในวัง

๑ อ่างเก็บน้ำ
๒ สิบสองท้องพระคลัง
๓ ตึกเลี้ยงรับรองแขกเมือง
๔ ตึกพระเจ้าเหา
๕ โรงช้างหลวง
๖ พระที่นั่งจันทรพิศาล
๗ พระที่นั่งดุสิตสวรรค์ธัญญมหาปราสาท
๘ พระที่นั่งสุทธาสวรรย์
๙ หมู่พระที่นั่งพิมานมงกุฎ
๑๐ หมู่ตึกพระประเทียบ
๑๑ หมู่ตึกทิมดาบ
๑๒ ร้านหนังสือ-ของที่ระลึก
๑๓ ป้อมจำหน่ายบัตร
๑๔ ร้านเครื่องดื่ม
๑๕ สุขา
๑๖ สำนักงาน
๑๗ ประตู
๑๘ ป้อม

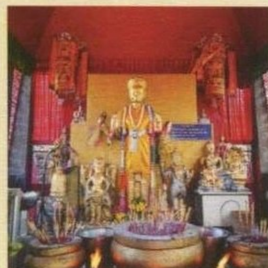

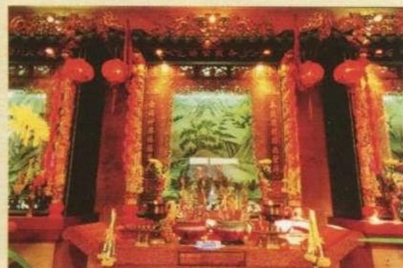

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

ศาลพระกาฬ

ศาลลูกศร